

ETELÄ-SAVON
SAIRAANHOITOPIIRI

HOITOKESKUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA

Tytti Tiusanen

Hoitokeskuksen toimintasuunnitelma
Syyskuu 2014
ESSO-hanke/ hoitokeskus
Etelä-Savon sairaanhoitopiiri
Perusterveydenhuollon yksikkö

SISÄLLYS

ESIPUHE	4
1 NYKYTILAN KUVAUS	5
1.1 Syöpälääkehoitojen toteutus lääketiputusyksikössä ja lääketiputusyksikön toiminta	5
1.1.1 Rinta-, mahasuolikanavan-, suun- ja kaulanalueen syöpäpotilaiden sekä melanoomapotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä	6
1.1.2 Keuhkosyöpäpotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä	7
1.1.3 Gynekologisten syöpäpotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä	7
1.1.4 Urologisten syöpäpotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä	8
1.1.5 Neurologisten syöpäpotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä	8
1.1.6 Lääkehoidonohjaajan toiminta	8
1.1.7 Syöpäsairaanhoitajan toiminta	9
1.2 Onkologian poliklinikan toiminta	9
1.3 Hematologiset syöpälääkehoidot ja hematologian poliklinikan toiminta	10
1.3.1 Hematologian poliklinikan toiminta sisätautien poliklinikalla	11
1.4 Muilla poliklinikoilla annettavat suonensisäiset lääkehoidot	12
1.4.1 Sisätautien poliklinikalla annettavat suonensisäiset lääkehoidot	12
1.4.2 Neurologian poliklinikalla annettavat suonensisäiset lääkehoidot	12
1.5 Seurantaa vaativien tutkimus- ja toimenpidepotilaiden hoidon kuvaus	13
2 HOITOKESKUS	14
2.1 Toiminnan tarkoitus ja tavoitteet	14
2.2 Prosessikuvaukset	14
2.2.1 Suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavan potilaan prosessi	14
2.2.2 Muuta suonensisäistä lääkehoitoa tai verivalmisteita saavan potilaan prosessi	15
2.2.3 Seuranta potilaan prosessi	16
2.2.4 Onkologian poliklinikan toiminta	17

2.2.5 Hematologian poliklinikan toiminta	18
2.3 Henkilöstö	20
2.3.1 Osastonhoitaja	20
2.3.2 Lääkehoituhuoneissa työskentelevät sairaanhoitajat	20
2.3.3 Lääkehoidonohjaaja ja tablettihoitaja	21
2.3.4 Syöpäsairaanhoitaja	23
2.3.5 Onkologian ja hematologian poliklinikan sairaanhoitaja	23
2.3.6 Osastofarmaseutti	24
2.3.7 Osastonsihtööri/ tekstinkäsittelijä	24
2.3.8 Laitoshuoltaja	25
2.3.9 Sosiaalityöntekijä	25
2.4 Tilat	25
2.4.1 Lääkehoituhuone	25
2.4.2 Eristyshuone	26
2.4.3 Hoitajien huone	26
2.4.4 Ohjaus- tai neuvotteluhuone	26
2.4.5 Vastaanottohuone	26
2.4.6 Toimistotila	26
2.4.7 Toimenpide- ja inhalaatiohuone	27
2.4.8 Lääkehuone	27
2.4.9 Muut tilat	27
3 TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI	27
LIITTEET	

ESIPUHE

Etelä-Savon Sairaanhoidopiirin alueella on vahva tarve integroida perusterveydenhuoltoa ja erikoissairaanhoidoa yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi soveltuvien osien yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa. Tähän tarvitaan sekä toiminnallisten prosessien kehittämistä että toimintaympäristön rakentamista.

ESSO-hanke on aloittanut vuoden 2014 alussa Etelä-Savon Sairaanhoidopiirin alueen kuntien terveyden- ja sosiaalihuollon asiakaslähtöisten toimintamallien uudistamisen ja kehittämisen. Tämä hoitokeskuksen toimintasuunnitelma on osa ESSO-hankkeen elektiivisen potilaan hoitoprosessin kehittämistä.

Toimintasuunnitelman alussa on kuvattu hoitokeskukseen siirtyvien nykyisten yksiköiden ja toimintojen nykytilaa. Varsinaisessa hoitokeskuksen toimintasuunnitelmassa on esitetty ehdotuksia miten toimintaa yhdistämällä ja järjeistämällä päästäisiin potilaslähtöiseen, sujuvaan ja yhtenäiseen toimintamalliin. Tavoitteena on sujuva ja toimiva hoitoketju, jolla saadaan potilaalle ensiluokkainen palvelukokemus.

Kiitän hankejohtaja, ylilääkäri Jarmo Lappalaista ja ylihoitaja Tuula Taivalantti-Ripattia erinomaisesta johduksesta ja ohjauksesta hankkeen pariin. Kiitän ylihoitaja Salli Koira-mäkeä ja osastonhoitaja Marju Peuralaa tuesta ja ohjauksesta pois vanhoista käytännöistä kohti asiakaslähtöistä toimintaa. Kiitos myös Irma Ahokas-Kukkoselle opastuksesta muutosprosessin saloihin ja tukemisesta omassa muutosprosessissani.

Tytti Tiusanen
hankekoordinaattori
Esso-hanke/ hoitokeskus

1 NYKYTILAN KUVAUS

1.1 Syöpälääkehoitojen toteutus lääketiputusyksikössä ja lääketiputusyksikön toiminta

Lääketiputusyksikössä annetaan suonensisäistä syöpälääkehoitoa kirurgisille, keuhko-, neurologisille, gynekologisille ja suun- ja kaulanalueen syöpäpotilaille. Jokaisella hoitajalla on vastuu alueenaan määrättyjen syöpätautien potilaita, jonka mukaan uudet potilaat pääsääntöisesti jaetaan, mutta suurista syöpätautiryhmistä kuten rintasyöpäpotilaat, potilaita jaetaan kaikille sairaanhoitajille.

Lääketiputusyksikössä on käytössä omahoitajajärjestelmä, jossa sama hoitaja vastaa koko solusalpaajahoitojakson oman potilaansan hoidosta. Kirurgisilla, keuhko- ja suun- ja kaulan alueen syöpäpotilailla ensimmäisen lääkehoidon ohjauksen antaa ns. lääkehoidonohjaaja. Omahoitaja kertaa ja jatkaa lääkehoidonohjausta ensimmäisestä hoitokerrasta lähtien ja lääkehoidonohjaajan poissa ollessa antaa myös ensimmäisen lääkehoidonohjauksen.

Potilas käy verikokeissa solusalpaajahoitoa edeltävänä päivänä ja omahoitaja arvioi ennen jokaista solusalpaajahoitoa sovittujen veriarvokriteerien ja potilaan kunnon mukaisesti, voiko potilas saada hoidon. Omahoitaja tekee omille potilailleen hoitosuunnitelman ja huolehtii suunnitelman toteutuksesta; varaa potilaille hoitoajat ja tekee lääketilaukset apteekkiin sekä valmistaa esilääkityksen ja nesteytyksen, joko edellisenä päivänä tai hoitopäivän aamuna. Jokaisella sairaanhoitajalla on oma hoituhuone, jossa hän toteuttaa kunkin päivän omien potilaidensa solusalpaajahoidot. Tarvittaessa samassa hoituhuoneessa on useamman hoitajan potilaita. Jokaisella sairaanhoitajalla on myös toimistohuone, jossa hän tekee ns. paperitöitä esimerkiksi hoitoa koskevat kirjaukset. Potilas saa omahoitajansa yhteystiedot ensimmäisellä hoitokerralla. Lääketiputusyksikössä on sovittu potilaiden soittoajoista aamulla ja iltapäivällä, mutta käytännössä sairaanhoitaja vastaa puhelimeen milloin vain työaikana.

Jos potilaan tilassa ilmenee ongelmia hoidon aikana tai potilas saa lääkeainereaktion, omahoitaja arvioi tilanteen ja aloittaa tarvittavat hoitotoimenpiteet yhdessä muun lääketiputuksen henkilökunnan kanssa ja tarvittaessa kutsutaan paikalle MET-ryhmä. Ensihoidon jälkeen omahoitaja ottaa yhteyttä hoitavaan tai erikoistuvaan lääkäriin ja tarvittaessa potilas siirretään jatkohoitoon päivystyspoliklinikalle tai osastolle.

Potilaille tarjotaan lääketiputusyksikössä välipalaa; kahvia, teetä ja virvoitusjuomia, mehukeittoja, voileipiä, näkkileipää, keksejä, jäätelöä ja hedelmiä. Tarjoilua varten on potilaskeittiö, jonka toiminnasta yksi sairaanhoitaja vuorollaan vastaa. Hoituhuoneissa on televisiot ja yksikköön tulee Länsi-Savo ja kolme aikakauslehteä ja lisäksi yksikössä on kirjoja luettavaksi.

Yksi sairaanhoitaja vuorollaan huolehtii peruslääke- ja nestetilauksesta, toinen potilaskeittiön tarjoilusta ja tarjottavien tilauksesta ja kolmas muista tilauksista. Kullakin sairaanhoitajalla on myös omia vastuualueitaan, joiden koulutukseen osallistumisesta, tietojen ajantasaisuudesta ja vastuualuetta koskevien tietojen välittämisestä kukin vastaa.

Kirurgian erikostuvalääkäri käy kerran viikossa tekemässä ns. paperityöt (esimerkiksi uusia reseptejä ja tekee sairauslomatodistuksia) lääketiputusyksikössä ja häneen voi myös tar-

vittaessa ottaa yhteyttä muulloinkin potilaan asioissa. Erikoislääkäri on kuitenkin vastuussa potilaan syöpälääkehoidosta.

Solusalpaajahoidosta asiakas maksaa sarjahoitomaksun. Kuntalaskutus määräytyy erikoisalan ja annettavan lääkehoidon mukaan. Puhelut ovat asiakkaalle ilmaisia. Puhelujen kuntalaskutus määräytyy potilaan asian mukaan. Käynnin korvaavasta puhelusta tulee kuntalaskutus (lääkehoidonohjaus puhelimesta), mutta esimerkiksi ajanvarausten tiedustelusta tai muista vastaavista puhelusta ei tule kuntalaskutusta. Lääketiputusyksikössä annettavien solusalpaajahoidon saavien potilaiden määrä on n. 3000 potilasta/ vuosi (kirurgiset, keuhko- ja gynekologiset syöpäpotilaat).

1.1.1 Rinta-, mahasuolikanavan- suun- ja kaulanalueen syöpäpotilaiden sekä melanoomapotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä

Onkologi määrää ja suunnittelee solusalpaajahoidon ja kirjaa annokset solusalpaajalehdelle. Lääketiputusyksikkö saa tiedon uuden potilaan hoidon aloituksesta onkologianpoliklinikalta yleensä vastaanottoa seuraavana päivänä, joskus kiireellisessä hoidonaloituksessa välittömästi onkologin vastaanoton jälkeen. Lääkehoidonohjaaja antaa ensiohjauksen ja joku lääketiputuksen sairaanhoitajista ottaa potilaan omaksi potilaakseen ja suunnittelee ja toteuttaa potilaan hoidon onkologin määräyksen mukaisesti. Lääketiputuksen sairaanhoitaja varaa seuraavat solusalpaajahoidon ajat, ajat verikokeisiin, erilaiset tutkimusajat ja onkologin vastaanottoajat solusalpaajahoidon ajan. Solusalpaajahoidon päätyttyä potilaan ajanvaraukset siirtyvät kirurgianpoliklinikalle.

Käyntityyppi ensimmäisellä kerralla on sarje ja seuraavissa käynneissä sarju. Kuntalaskutus tunnus on TP5A = lääketiputuskäynti, jonka hinta on 300,00€. Lisäksi lisätään lääkekuulujen mukaan menevä hintaryhmä tunnus (taulukko 1). Lääketiputuksen hoitaja tekee joka hoitokerran päätyttyä käynninyhteenvedon ja merkitsee kuntalaskutuksen koodit.

TAULUKKO 1. Kirurgisten lääketiputusyksikössä solusalpaajahoidon saavien potilaiden maksut

Ryhmä	Koodi	Lääkkeet	Hinta
Lääketiputuskäynti	TP5A		300,00
Tiputuksen lääke HR1	LÄÄK1	100€ -200€	140,00
Tiputuksen lääke HR2	LÄÄK2	200€ - 1000€	450,00
Tiputuksen lääke HR3	LÄÄK3	1000 - 2000€	1350,00
Tiputuksen lääke HR4	LÄÄK4	2000 - 4000€	3100,00
Tiputuksen lääke HR5	LÄÄK5	yli 4000€	6000,00

1.1.2 Keuhkosityöpöpotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä

Keuhkolääkäri määrää ja suunnittelee keuhkosityöpöpotilaiden hoidon ja kirjaa suunnitellun hoidon solusalpaajalehdelle. Keuhkopoliklinikka tai osasto ilmoittaa hoidon aloituksesta lääkehoidonohjaajalle, joka antaa potilaalle ensiohjauksen tai lääketiputusyksikön keuhkosityöpöpotilaista vastaavalle hoitajalle, joka suunnittelee ja toteuttaa potilaan hoidon. Keuhkolääkäri käy tapaamassa suunnitellusti keuhkosityöpöpotilaat jokaisen hoitokerran aamuna. Tämän vuoksi keuhkosityöpöpotilaiden hoidot on sovittu tiistaiksi ja torstaiksi. Lääketiputusyksikön hoitaja varaa seuraavat solusalpaajahoido- ja verikoeajat, mutta lääkärin vastaanottoaika ja edeltävät tutkimukset varataan keuhkopoliklinikan toimesta keuhkopoliklinikalle.

Keuhkosityöpöpotilaiden lääketiputuksessa annettavan solusalpaajahoidon kuntalaskutus tunnus on KEU5A = lääketiputuskäynti, jonka hinta on 300,00€. Lisäksi lisätään lääkekulujen mukaan menevä hintaryhmä (taulukko 2.). Lääketiputuksen hoitaja tekee joka hoitokerran päätyttyä käynnin yhteenvedon ja merkitsee kuntalaskutuksen koodit.

TAULUKKO 2. Solusalpaajahoidoa saavien keuhkosityöpöpotilaiden maksut

Ryhmä	Koodi	Lääkkeet	Hinta
Lääketiputuskäynti	KEU5A		300,00
Tiputuksen lääke HR1	LÄÄK1	100€ -200€	140,00
Tiputuksen lääke HR2	LÄÄK2	200€ - 1000€	450,00
Tiputuksen lääke HR3	LÄÄK3	1000 - 2000€	1350,00
Tiputuksen lääke HR4	LÄÄK4	2000 - 4000€	3100,00
Tiputuksen lääke HR5	LÄÄK5	yli 4000€	6000,00

1.1.3 Gynekologisten syöpöpotilaiden solusalpaajahoidon erityispiirteitä

Gynekologisia syöpöpotilaiden solusalpaajahoidoja on toukokuun 2014 alusta lähtien toteutettu lääketiputusyksikön tiloissa. Aikaisemmin hoito toteutettiin osastolla 22. Gynekologi määrää ja suunnittelee infuusioidon naistentautien poliklinikalla tai osasto 22:lla, tekee apteekkitilauksen paperiselle tilauskaavakkeelle ja tiedottaa uudesta potilaasta. Potilaaseen otetaan yhteyttä ja sovitaan ensimmäisestä lääkehoidosta lääketiputusyksikössä.

Potilas käy edeltävästi verikokeissa, jotka sairaanhoitaja tarkistaa ja lääkäri allekirjoittaa lääketilauksen ja sairaanhoitaja toimittaa sen apteekkiin. Hoitopäivänä lääkäri tapaa kaikki gynekologiset solusalpaajahoidoa saavat potilaat ja potilailta otetaan virtsanäyte ja paino ennen hoidon aloitusta ja tarvittaessa lääkäri myös tutkii potilaan. Lääkäri tai sairaanhoitaja avaa potilaalle suonyhteyden ja sairaanhoitaja toteuttaa solusalpaajahoidon.

Lääkäri tekee hoitajaksosta epikriisin, tarvittavat tutkimusmääräykset ja määrää seuraavan hoidon. Sairaanhoitaja varaa potilaalle seuraavan hoitoajan ja myös ajan edeltäviin veriko-

keisiin. Potilaille varataan myös hoidon väliviikoille aika verikokeisiin, joiden vastaukset sairaanhoitaja katsoo ja on tarvittaessa yhteydessä lääkäriin. Varsinaiset kontrollikäynnit ja hoidon vastearviokäynnit tapahtuvat gynekologian poliklinikalla, jonne osasto 22 osasto-sihteeri varaa ajat. Gynekologisia solusarpaajahoitoa potilaita on 2-3 kertaa viikossa ja yksi sairaanhoitaja on hoitopäivinä osastolta 22 hoitamassa potilaita. Ensimmäisen hoitokerran jälkeen potilas jää yön yli osasto 22 tarkkailuun.

Gynekologisten solusarpaajahoitojen kuntalaskutus määräytyy annettavien lääkkeiden ja hoitoon liittyvien lisätutkimusten mukaan (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Gynekologisten solusarpaajahoitoa saavien potilaiden maksut

Koodi	Selite	Hinta
NA6A	Magneettikuvaus (esim. sella tai abd.). Sytostaatti I (Syklofosamid + Sisplatiini)	1042,00
NA7A	Ei palveluhinnastossa?	
NA8A	Lämpöpallohoito anestesiassa. Magneettikuvaus (pää + thx + abd.). Sytostaatti III (Caelyx)	4336,00
NA10A	Sytostaattihoito IV (Tacol + Karboplatiini)	2168,00

1.1.4 Urologisten syöpäpotilaiden solusarpaajahoidon erityispiirteitä

Urologi määrää ja suunnittelee solusarpaajahoidon ja kirjaa annokset solusarpaajalehdelle. Lääketiputusyksikkö saa tiedon uudesta potilaasta kirurgianpoliklinikan sairaanhoitajalta. Lääkehoidonohjaaja antaa ensiohjauksen ja lääketiputuksen hoitaja suunnittelee ja toteuttaa solusarpaajahoidon. Urologin vastaanottoaika edeltävine tutkimuksineen varataan kirurgian poliklinikalta. Maksut ja kuntalaskutus lääketiputuksen solusarpaajahoitojen osalta menevät samoin, kuin muilla kirurgisilla solusarpaajahoitoa saavilla potilailla (taulukko 1).

1.1.5 Neurologisten syöpäpotilaiden solusarpaajahoidon erityispiirteitä

Neurologisten suonensisäistä solusarpaajahoitoa saavien syöpäpotilaiden hoidonsuunnittelun ja määräykset tekee neurologi. Neurologian poliklinikan hoitaja ottaa yhteyttä lääketiputukseen ja sopii sytostaattihoitoajat. Neurologian poliklinikka suunnittelee ja vastaa potilaan hoidosta ja varaa kaikki ajat sekä lääkärin vastaanotolle että solusarpaajahoitoihin. Lääketiputusyksikön sairaanhoitaja ainoastaan toteuttaa infuusiona annettavan solusarpaajahoidon joka hoitokerta. Neurologisia suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavia potilaita, joiden hoito toteutetaan lääketiputusyksikössä, ei ole edes joka vuosi eli määrä on vähäinen.

1.1.6 Lääkehoidonohjaajan toiminta

Toukokuun 2014 alusta lääketiputusyksikössä on toiminut lääkehoidonohjaaja, jonka tehtävänä on antaa uusien syöpälääkehoitoa saavien potilaiden lääkehoidon ohjaus. Lääkehoidonohjaaja antaa myös ohjauksen jo hoitoa saaville potilaille, jos hoito vaihtuu. Lääkehoidonohjaaja toimii myös ns. tablettihoitajana eli hän antaa lääkehoidon ohjauksen sekä

toteuttaa lääkärin määräämän suunkautta otettavan solusalpaajahoidon sekä seuraa potilaan lääkehoitoa yhdessä lääkärin kanssa. Tablettihoitaja varaa tablettipotilaiden seurantaverikokeet, -soittoajat ja myös onkologin vastaanottoajat edeltävine tutkimuksineen. Lääkehoidon ohjaaja auttaa tarvittaessa lääketiputuksen muita sairaanhoitajia päivittäisissä toiminnoissa esim. vascuportin kautta annettavan infuusion aloituksessa.

Lääkehoidonohjaajan toiminta alkoi keväällä nopealla aikataululla ja siksi maksu- ja kuntalaskutuskäytännöt ovat vaihdelleet eri tahoilta tulleiden erilaisten ohjeistusten takia.

1.1.7 Syöpäsairaanhoitajan toiminta

Syöpäsairaanhoitaja kuuluu lääketiputusyksikköön ja hänen tehtävänä on tukea syöpään sairastunutta ja hänen läheisiään selviytymään sairauden tuomasta muutoksesta ja elämänhaasteista potilaan ja hänen läheistensä tarpeista lähtien. Syöpäsairaanhoitaja antaa tietoa sairaudesta, sen hoidosta ja seurannasta, henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa auttamalla sairaudesta johtuvien ongelmatilanteiden ratkaisuisissa potilaalle ja hänen läheisilleen sovitulla vastaanottokäynnillä, osastolla tai puhelimesta. Syöpäsairaanhoitaja toimii yhteyshenkilönä sairastuneen ja muiden hoitoon ja kuntoutumiseen osallistuvien välillä sekä koordinoi hoitoa sovittujen hoitoprosessien mukaisesti. Syöpäsairaanhoitaja toimii onkologian poliklinikalla lääkärin vastaanoton hoitajana noin 1-2 kertaa kuukaudessa lähinnä lomien aikana, jolloin lääketiputuksessa on vajaa henkilökunta. Aikaisemmin syöpäsairaanhoitaja toimi myös ns. tablettihoitajana huolehtien suunkauttaotettavien syöpälääkepotilaiden ohjauksesta ja seurannasta. Toukokuun 2014 alusta tämä toiminta siirrettiin lääkehoidonohjaajalle. Syöpäsairaanhoitajan palvelut ovat potilaalle maksuttomia sisältäen lääkärinvastaanoton ja potilaalle annettavan hoidon maksuihin.

1.2 Onkologian poliklinikan toiminta

Onkologin vastaanotto toimii kirurgian poliklinikan tiloissa. Neljä onkologia KYS:sta käy pitämässä vastaanottoa yksi kerrallaan 1-3 päivänä viikossa. Palvelu ostetaan ostopalveluna. Onkologin vastaanotolla on päivittäin 15 -25 potilasta, joista ensikäyntejä on 1-5. Osastokonsultaatioita osastolla olevista potilaista on 0-3/ vastaanottoviikko ja paperikonsultaatioita 0-3/ vastaanottopäivä. Hoitopuheluita vastaanotolla on 3-10 ja lisäksi lääkärille on vastaustennäytössä potilaan asioita nähtävänä ja tiedoksi 3-10. Aamulla lääkärillä on toimisto-aika, jolloin lääketiputuksen hoitajat käyvät kysymässä infuusioidossa olevien omien potilaidensa hoitoon liittyviä asioita tai ongelmia. Ensikäynnille on varattu aikaa 30 - 40 minuuttia/ potilas ja uusintakäynnille 20 - 30 minuuttia/ potilas. Lääkärin vastaanotto kestää keskimäärin kello 17 asti. Tämän jälkeen onkologi tekee osasto- ja paperikonsultaatiot ja soittaa hoitopuhelut potilaille sekä katsoo vastaustennäytöt.

Läketiputuksen henkilökunnasta yksi hoitaja vuorollaan on irrotettu hoitamaan onkologin vastaanottoa, jolloin hän on pois lääketiputuksen vahvuudesta, eikä osallistu lääketiputuksen hoitotyöhön. Onkologin poliklinikalla toimimiseen lääketiputuksen sairaanhoitaja tarvitsee yhden vastaanoton valmistelupäivän, jolloin hän tekee hoitosuunnitelmat potilaille. Sairaanhoitaja toimii 1-3 päivää lääkärin työparina ja toteuttaa onkologin tekemät määräykset. Vastaanoton sairaanhoitaja varaa tutkimukset ja vastaanottoajat kuluvalle ja sitä seuraavalle kuulle. Yli 2 kuukauden päähän menevät ajanvaraukset laitetaan ns. ennakkoajanvaraukseen ja kirurgianpoliklinikan osastosihteri purkaa ne sopivana ajankohtana. Lääketiputuksen omahoitaja toteuttaa omien onkologin vastaanotolla olevien potilaidensa mää-

räykset. Kunkin viikon vastaanottopäivien jälkeen sairaanhoitaja tarkistaa ja huolehtii vastaanoton potilaiden jatkohoidon toteutumisesta loppuun. Kirurgian poliklinikan osastosihteerit huolehtii lähetteistä, todistuksista ja jakeluista.

Onkologin vastaanottokäynnistä potilaalta menee poliklinikkamaksu ja kuntalaskutus palveluhinnaston mukaisesti (taulukko 4).

TAULUKKO 4. Onkologian poliklinikan maksut:

Tyyppi	Koodi	Selite	Hinta
Vastaanotto 2	KIR2A	Erikoispoliklinikkakäynti lääkärin vastaanotolla, johon ei liity toimenpiteitä.	230,00

1.3 Hematologiset syöpälääkehoidot ja hematologian poliklinikan toiminta

Polikliiniset hematologiset suonensisäiset syöpälääkehoidot toteutetaan osasto 24:n poliklinikalla. Vastaanotolla toimii lääkäri - hoitaja työpari. Suonensisäisiä tiputuksia ja lääkkeitä on jokaisena arkipäivänä. Poliklinikalla toteutetaan sytostaattihoidot, muut lääketiputukset ja injektiot, veritiputukset, nesteytykset, infektiopoliklinikan tiputushoidot ja elinsiirtopotilaiden ab-tiputukset, jos tiputus on kerran vuorokaudessa. Osasto 24 hematologian poliklinikalla on myös lääkärin vastaanottoa joka arkipäivä. Poliklinikalla otetaan myös luuydinnäytteitä, tehdään venesektioita ja annetaan ns. inhalaatiohoitoja.

Sytostaattihoidossa olevat potilaat käyvät verikokeissa edellisenä päivänä ja lääkäri tarkistaa verikoevastaukset ja lääkäri tai sairaanhoitaja soittaa vastauksista tarvittaessa potilaalle. Hoitopäivänä potilaan tultua vastaanotolle, lääkäri määrää ja päättää solusalpaajahoidosta ja lääketilaus toimitetaan apteekkiin. Apteekki toimittaa lääkkeet hematologian poliklinikalle ja sairaanhoitaja toteuttaa sytostaattihoidon. Osalla potilaista lääkäri määrää edellisenä päivänä verikokeiden perusteella annokset ja sairaanhoitaja toteuttaa hoidon itsenäisesti ilman että potilas tapaa lääkärää.

Poliklinikalla on yksi yhteinen ajanvarauskirja, jossa on kaikki päivän potilaat riippumatta onko potilas lääkärin tai sairaanhoitajan vastaanotolla, lääkkehoidossa tai toimenpiteessä. Kirjalla on siis useita potilaita samalla ajalla, koska esimerkiksi kaikki sytostaattipotilaat pitää kutsua heti aamusta, että lääketilaus apteekkiin saadaan lähtemään ja potilas ehditään hoitamaan päivän aikana. Sairaanhoitaja huolehtii kokonaisuudessaan potilaan jatkohoidosta eli tutkimuksien ja seuraavien vastaanottoaikojen varauksista.

Poliklinikalla on hoituhuone lääketiputuksia varten, lääkärin vastaanottohuone, jossa on myös työpiste hoitajalle, sekä lääkärin toimistihuone, jossa tehdään myös toimenpiteitä. Osasto 24 poliklinikan tiloissa on myös pieni ilmastoitu erikoishuone lääkkehoidoita varten. Yksi sairaanhoitaja vastaa yksin eri hoitopisteissä olevien potilaiden hoidosta.

Hematologisten syöpälääkehoitojen hinnat määräytyvät ohjeistuksen mukaisesti (taulukko 5). Hematologisten suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavien potilaiden kohdalla on voitu valita poikkeuksellisesti kaksi kuntalaskutuskoodia esim. SIS4A (=vaativa ajanvarauskäynti) ja SIS8A (=lääketiputuskäynti), jolloin samasta potilaasta, samalta käyntikerralta ja samasta asiasta on lähtenyt kuntaan kaksi laskua (SIS4A: 342€ ja SIS8A: 215€)? Lisäksi hematologisten potilaiden kohdalla SIS8A:aan kuuluvaan lääke ryhmään on valittu useita

hintaryhmiä samalle potilaalle samalle kerralle esim. LÄÄK1 ja LÄÄK3? Hematologisten solusalpaajahoitoa saavien potilaiden määrä on n. 500 potilasta/ vuosi. Hematologisia poliklinikkapotilaita on alkuvuoden 2014 arvion mukaan noin 400/vuosi.

TAULUKKO 5. Hematologisten syöpälääkehoitojen maksut

Ryhmä	Koodi	Lääkkeet	Hinta
Lääketiputuskäynti	SIS8A		215,00
Tiputuksen lääke HR1	LÄÄK1	100€ -200€	140,00
Tiputuksen lääke HR2	LÄÄK2	200€ - 1000€	450,00
Tiputuksen lääke HR3	LÄÄK3	1000 - 2000€	1350,00
Tiputuksen lääke HR4	LÄÄK4	2000 - 4000€	3100,00
Tiputuksen lääke HR5	LÄÄK5	yli 4000€	6000,00

1.3.1 Hematologian poliklinikan toiminta sisätautien poliklinikalla

Hematologi pitää vastaanottoa myös sisätautien poliklinikalla kahtena päivänä viikossa. Sisätautien poliklinikalla on pääasiassa kontrolli- ja seurantapotilaiden vastaanotto toimintaa. Osa potilaista joudutaan kuitenkin hoitamaan osasto 24 hematologian poliklinikalla. Torstai aamuisin otetaan luuydinnäytteitä ja tiistai aamuisin tehdään venesektioita. Ensimmäiset venesektiot tehdään aina sisätautipoliklinikalla (1-2 kertaa), jonka jälkeen toimenpide siirtyy terveystieteiden keskukseseen. Sairaanhoidaja tekee hematologian poliklinikalla vuoto- tai pumustestit, joka vaatii potilaan seuranta testin jälkeen.

Hematologian poliklinikalla käynnistä potilaalta menee poliklinikkamaksu ja kuntalaskutus määräytyy lääkärin vastaanoton lisäksi tehdyistä tutkimuksista ja hoidoista (taulukko 6). Alkuvuoden 2014 potilasmäärästä arvioituna hematologisia poliklinikkapotilaita on noin 1400/ vuosi. Sisätautipoliklinikan ja osasto 24 hematologian poliklinikan hematologisia potilaita on yhteensä siis n.1800 potilasta/ vuosi.

TAULUKKO 6. Hematologian poliklinikan käyntimaksut

Koodi	Selite	Hinta
SIS3A	Lyhyt ajanvarauskäynti, sisältää vain muutaman laboratoriotutkimuksen.	205,00
SIS4A	Vaativa ajanvarauskäynti, lääkärin tilannearvio laboratorio- ja röntgentutkimuksineen	342,00
SIS5A	Erityisen vaativa käynti, sisältää laajan tilannearvion ja johon liittyy vaativampia tutkimuksia tai toimenpiteitä	445,00
SIS6A	Kallis tutkimuskäynti, sisältäen kalliita tai pitkiä tutkimuksia esim. SPECT-kuvaus, luuydinbiopsia	855,00
SIS7A	Erittäin kalliita tutkimuksia tai hoitoja sisältävä käynti; luuydintutkimus, johon liittyy kromosomitutkimus, pintamarkkeritutkimus tai kantasoluviljely, muut erittäin kalliita hoitoja saavat potilat	2565,00

1.4 Muilla poliklinikoilla annettavat suonensisäiset lääkehoidot

1.4.1 Sisätautien poliklinikalla annettavat suonensisäiset lääkehoidot

Sisätautien poliklinikalla annetaan suonensisäisiä lääkehoitoja reuma- ja gastroenterologisille potilaille. Reumalääkäri tai gastroenterologi määrää ja suunnittelee hoidon. Reumapotilaita, jotka saavat suonensisäisiä lääkehoitoja on 2-4 potilasta päivässä, hoitosykli on 5-6 viikkoa. Gastroenterologisia potilaita on tällä hetkellä 16 eli noin yksi potilas viikossa, kun hoitosykli on 7-8 viikkoa.

Sairaanhoitaja toteuttaa hoidon itsenäisesti, lääkäri ei tapaa potilaita lääkehoitokerroilla. Gastroenterologisilla potilailla otetaan etukäteen verikokeet, jotka hoitaja tarkistaa. Potilas tulee sovitusti tiputukseen. Sairaanhoitaja valmistaa lääkkeen (osa lääkkeistä tulee apteekista valmiina), avaa suoniyhteyden, antaa ohjauksen ja seuraa potilasta lääkehoidon aikana. Sairaanhoitaja antaa potilaalle jatkohoitoajat. Lisäksi sisätautien poliklinikalla voidaan antaa endokrinologin määräyksestä kortisonin pulssihoito. Hematologin määräyksestä sisätautipoliklinikalla voidaan antaa myös hematologisille potilaille pulssihoitoa ja bisfosfonaattihoitoa suonensisäisesti.

Kuntalaskutuksen koodi on SIS8A = lääketiputus, jonka hinta on 215€ ja siihen lisätään lääkkeen hintaryhmän mukainen koodi samoin kuin hematologisissa syöpälääkehoidoissa (taulukko 5). Suonensisäistä lääkehoitoa saavien potilaiden määrä sisätautien poliklinikalla on n. 500 potilasta/vuosi.

1.4.2 Neurologian poliklinikalla annettavat suonensisäiset lääkehoidot

Neurologian poliklinikalla annetaan MS-potilaille kortisonipulssihoitoa, joka toteutetaan kolmena peräkkäisenä päivänä ja suonensisäisesti annettavaa lääkehoitoa (Tysabri) noin kerran kuukaudessa. Hoito on tapahtunut joko hematologian poliklinikan tiputustiloissa tai neurologian poliklinikan käytävällä.

Tysabri hoidosta ja pulssihoidon ensimmäiseltä päivältä (tällöin myös lääkärin vastaanotto) potilaalta peritään poliklinikamaksu. Pulssihoidon kahdelta seuraavalta käyntipäivältä potilaalta velotetaan sarjahoitomaksu (taulukko 7).

Neurologian poliklinikalla hoidettavia suonensisäistä lääkehoitoa saavia potilaita ei tilastoida erikseen. Käynnit tilastoituvat normaaleina ajanvarauskäynteinä, eikä käytössä ole mitään toimenpidekoodeja. Potilaita ei siis saa erotettua muista vastaanotolla käyneistä potilaista, eikä potilas määrät tilastoidu. Tällä hetkellä neurologian poliklinikalla lääkeinfuusio-potilaita on hoidossa 4 - 5 potilasta.

TAULUKKO 7. Neurologian poliklinikalla annettavien suonensisäisten lääkehoitojen maksut

Hoito	Koodi	Selite	Hinta
Tysabri	NEU2B	Neurologin vastaanotto ja tutkimukset, ei MRI-tutkimuksia	460,00
	NEU2C	Neurologin vastaanotto, sisältää MRI-tutkimuksen ja kaikki hoidot	1150,00
Pulssihoito	NEU2B tai NEU2C	Ensimmäisen päivän pulssihoito, jolloin myös lääkärin vastaanotto	460,00/ 1150,00
	NEU2A	Potilaan käynti neurologian poliklinikalla, toisen päivän pulssihoito	161,00
		Kolmas pulssihoitopäivä	161,00

1.5 Seurantaa vaativien tutkimus- ja toimenpidepotilaiden hoidon kuvaus

Potilaan seurantaa vaativia tutkimuksia- ja toimenpiteitä määrätään tarvittaessa eri erikoisalojen poliklinikoilta, eri yksiköistä ja osastoilta. Osa tutkimuksista ja toimenpiteistä eivät vaadi yön yli kestävästä seurannasta, mutta käytännössä hoidetaan nykyisin osastoilla yli yön. Tällaisia ovat esimerkiksi pleura- ja askitespunktiopotilaat, munuais- ja maksabiopsiapotilaat ja erilaiset röntgenissä tehtävien tutkimusten potilaat esimerkiksi angiopotilaat.

Kirurgiset em. toimenpiteitä vaativat potilaat on hoidettu osastolta 33 käsin. Potilaalle varataan aika suunnitellusti esimerkiksi kirurgianpoliklinikalta röntgeniin askitespunktiota varten. Potilaalle varataan edeltävästi verikokeet ja potilas tulee tutkimuspäivän aamuna osastolle 33, josta potilas kutsutaan radiologianyksikköön toimenpiteeseen. Toimenpiteen jälkeen potilas palaa osastolle, josta kotiutuu yleensä seuraavana päivänä. Potilas voidaan myös ottaa osastolle päivystyksenä toimenpiteeseen ja myös silloin hän on osastolla yön yli tarkkailussa. Toimenpiteen varannut yksikkö vastaa jatkohoidosta, mutta usein jatkohoidon selvittäminen on jäänyt osaston tehtäväksi.

Osastoille on jouduttu ottamaan seurannan takia myös potilaita, joille toimenpiteen tai tutkimuksen aikana on tullut yllättäen seurannan tarve, esimerkiksi radiologisissa tutkimuksissa potilaan varjainereaktio.

2 HOITOKESKUS

2.1 Toiminnan tarkoitus ja tavoitteet

Hoitokeskuksen perustamisen tavoitteena on toimintaa järkeistämällä ja yhtenäistämällä parantaa asiakastytyvääisyyttä, hoidon laatua ja kustannustehokkuutta. Tavoitteena on luoda yhtenäinen toimintatapa, joka lähtee potilaasta - potilaslähtöinen toimintamalli. Tavoitteena on tyytyväinen asiakas, joka saa laadukasta, oikea-aikaista, yhdenvertaista ja tasapuolista hoitoa ja kohtelua.

Hoitokeskukseen on tarkoitus keskittää kaikki Mikkelin keskussairaalassa annettavat suonensisäiset lääkehoidot ja muut sellaiset lääkehoidot, jotka vaativat potilaan tarkkailua ja seuranta hoidon jälkeen. Hoitokeskuksessa voidaan hoitaa myös muita potilasryhmiä, joiden hoito vaatii seuranta ja tarkkailua, kuitenkin siten, että potilas voidaan kotiuttaa samana päivänä. Hoitokeskukseen siirtyy onkologin vastaanotto toiminta kirurgian poliklinikalta ja hematologin vastaanotto toiminta sisätautien poliklinikalta ja os24 hematologian poliklinikalta.

Tavoitteena on yhtenäisen henkilökunnan, jolla on selkeät pelisäännöt ja selkeä työnjako sekä osastonhoitajan aktiivisella päivittäisellä toiminnalla ja henkilöstön johtamisella saavuttaa avoin, joustava ja hyvä työilmapiiri, jossa on käytössä parhaat voivavarat ja viimeisin tieto. Näin varmistetaan osaaminen ja henkilökunnalla on mahdollisuus oman työn kehittämiseen. Yhtenäinen, joustava ja avoin toiminta auttaa myös kustannusten hallinnassa.

Hoitokeskuksen tavoitteena on olla avoin yksikkö, joka tarvittaessa palvelee koko sairaanhoitopiirin aluetta. Tavoitteena on siis luoda sujuva ja toimiva hoitoketju, jolla saadaan potilaalle ensiluokkainen palvelukokemus.

2.2 Prosessikuvaukset

2.2.1 Suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavan potilaan prosessi

Hoitokeskuksessa annetaan kaikkien erikoisalojen kaikki suonensisäiset syöpälääkehoidot. Suonensisäisen syöpälääkehoidon voi määrätä onkologi tai oman erikoisalan erikoislääkäri, joka on perehtynyt syöpälääkehoitoon. Tieto hoidon aloituksesta tulee ko. erikoisalan poliklinikalta lääkehoidonohjaajalle, jolta potilas saa ensimmäisen lääkehoidonohjauksen. Hoitokeskuksen sairaanhoitaja ottaa potilaan omaksi potilaakseen ja jatkaa lääkehoidonohjausta ensimmäisestä hoitokerrasta lähtien.

Omahoitaja tekee potilaalle hoitosuunnitelman ja huolehtii suunnitelman toteutuksesta. Sairaanhoitaja (tai osastofarmaseutti/lääketyöntekijä) tekee erikoislääkärin määräämän ja hyväksymän lääketilauksen apteekkiin, joka toimittaa lääkkeet hoitokeskukseen sovittuna hoitopäivänä ja aikana.

Potilaalle varataan ns. tuolipaikka lääkehoituhuoneesta arvioiduksi hoitoajaksi. Varauksen voi tehdä lähettävä yksikkö tai hoitokeskuksen henkilökunta (ensimmäiseen lääketiputukseen ajan varaa yleensä lääkehoidonohjaaja). Tuolivarauksen tekijä varaa potilaalle myös ajan verikokeisiin edeltäväksi päiväksi. Omahoitaja (tai tarvittaessa lääkäri) arvioi ennen

jokaista solusalpaajahoitoa sovittujen veriarvokriteerien ja potilaan kunnon mukaisesti, voi-ko potilas saada hoidon. Hematologi hyväksyy joka hoitokerta hematologisten potilaiden hoidon ennen hoidon toteutusta (kuittaa lääketilauksen).

Osastofarmaseutti valmistaa potilaan esilääkityksen joko hoitopäivänä tai edellisenä päivänä, tarkistaa apteekin toimittamat lääkeannokset ja toimittaa ne hoituhuoneeseen. Omahoitaja aloittaa ja toteuttaa potilaan solusalpaaja- tai muun syöpälääkehoidon esilääkityksineen ja seuraa ja tarkkailee potilasta hoidon aikana lääkehoituhuoneessa olevasta työpisteestä, jossa on paikka neljälle sairaanhoitajalle. Potilaan omahoitaja kirjaa hoitosuunnitelmaan toteutuneen hoidon ja tarkistaa ja huolehtii potilaan jatkohoidosta yhdessä potilaan kanssa.

Jos potilaan tilassa ilmenee ongelmia hoidon aikana tai potilas saa lääkeainereaktion, omahoitaja arvioi tilanteen ja aloittaa tarvittavat hoitotoimenpiteet yhdessä muiden sairaanhoitajien kanssa. Ensihoidon jälkeen omahoitaja ottaa yhteyttä potilaan lääkehoidosta vastaavaan lääkäriin. Tarvittaessa kutsutaan paikalle MET-ryhmä ja/tai potilas siirretään päivystyspoliklinikalle tai osastolle.

Potilaalle on tarjolla hoitokeskuksessa välipalaa ja juomia, joiden tilauksista ja ylläpidosta huolehtii laitoshuoltaja. Välipalaa on tarjolla potilaskeittiössä, jossa potilaan ensisijaisesti toivotaan se nauttivan. Potilasta ohjataan välttämään ruokailua lääkehoituhuoneessa, mutta nesteytyksen takia juomia voi nauttia myös hoituhuoneessa.

Lääkehoidon päätyttyä sairaanhoitaja tekee käynnistä käynninyhteenvedon. Potilas maksaa lääkehoidonohjauskäynnistä ja jokaisesta suonensisäisestä lääkehoitokerrasta sarjahoitomaksun, jolla on ohjeistuksen mukainen kuntalaskutus (taulukko 8).

TAULUKKO 8. Ehdotus suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavan potilaan maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	AS. HINTA	KUNTA HINTA
Lääkehoidon ohjaus	HO2A	Lääkehoidon ohjauskäynti/ ohjaus puhelimesta	Sarje/ Hoipu	Sarjahoitomaksu/ Ei as. maksua	XX€
Lääketiputus	HO10A + lääkkeet (ks. liite 1)	Suonen- sisäinen lääkehoito	Sarja	Sarjahoitomaksu	XXXX€

Suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavan potilaan prosessi on kuvattu myös QPR-prosessikaaviona (liite 3).

2.2.2 Muuta suonensisäistä lääkehoitoa tai verivalmisteita saavan potilaan prosessi

Hoitokeskukseen siirtyvät kaikki suonensisäiset lääkehoidot, jotka vaativat hoitoa ja seuranta eri erikoisalojen poliklinikoilta ja mahdollisesti myös osastoilta. Sisätautien poliklinikalla annetaan suonensisäistä lääkehoitoa reumapotilaille ja gastroenterologisille-, hematologisille- ja endokrinologisille potilaille. Lisäksi sisätautien osasto 34:llä annetaan suonensisäistä lääkehoitoa sydämen vajaatoiminta potilaille. Tämän hoidon toteutus ei vaadi osastohoitoa ja voitaisiin siis toteuttaa hoitokeskuksessa. Tällä hetkellä ko. potilaiden hoi-

toajat ovat kuitenkin niin pitkiä, ettei hoitoa voi toteuttaa hoitokeskuksessa. Kun hoitoajat saadaan lyhemmiksi, pohdittavaksi jää, toteutetaanko hoito hoitokeskuksessa vai valvontaosastolla. Neurologian poliklinikalta siirtyvät hoitokeskukseen MS-potilaille annettavat suonensisäiset lääkehoidot ja muut lääkehoidot, jotka vaativat potilaan seuranta ja tarkkailua.

Erikoislääkäri päättää ja määrää oman erikoisalansa suonensisäisen lääkehoidon alkamisesta. Ennen ensimmäistä hoitoa mahdollisesti tarvittavien tutkimusten varaamisesta huolehtii ko. erikoisalalan poliklinikka tai osasto. Ennen hoitoa tarvittavien tutkimusten tulosten vastaukset katsotaan myös oman erikoisalalan poliklinikalla. Erikoisalalan poliklinikka tai osasto varaa ajan potilaalle hoitokeskukseen vapaalle tuolipaikalle. Potilaan lääkehoito toteutetaan sovittuna aikana hoitokeskuksen lääkehoituhuoneessa. Hoitokeskuksen henkilökunta huolehtii potilaan lääkehoidon toteutuksesta ja tarkkailee ja seuraa potilasta hoidon aikana ja tarvittaessa sen jälkeenkin sovittujen kriteerien mukaisesti.

Potilaan jatkohoito ja lääkärin seurantakäynnit tapahtuvat lähettävän erikoisalalan poliklinikalla. Erikoislääkäri vastaa potilaan hoitosuunnitelmasta eli esimerkiksi siitä kuinka usein lääkärin seurantakäynnit ovat. Esimerkiksi lääkäri voi määrätä vastaanoton joka hoitokerran jälkeen, jolloin aika seuraavan lääkehoitoon varataan vasta lääkärin vastaanoton jälkeen tai lääkäri voi määrätä vastaanoton joka kolmannen hoidon jälkeen, jolloin potilaalle voidaan varata kolme aikaa lääkehoitoon hoitokeskukseen ja vasta sen jälkeen lääkärin vastaanottokäynti lähettävän erikoisalalan poliklinikalle.

Hoitokeskuksen sairaanhoitajat ovat perehtyneet potilaalle annettavaan lääkehoitoon ja sen mahdollisiin haittavaikutuksiin ja ovat tarvittaessa yhteydessä potilaan hoidosta esimerkiksi siinä ilmenneissä ongelmassa ko. erikoisalalan poliklinikkaan ja hoidosta vastaavaan lääkäriin.

Potilas maksaa käynnistä poliklinikkamaksun tai sarjahoitomaksun, jos sarjahoidon kriteerit täyttyvät. Kuntalaskutus menee sovitun ohjeistuksen mukaisesti (taulukko 9).

TAULUKKO 9. Ehdotus muuta suonensisäistä lääkehoitoa saavan potilaan maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	AS. HINTA	KUNTA HINTA
Lääke- tai veri- valmisteiden tiputus	HO10A + lääkkeet (ks. liite 1)	Suonen sisäinen lääkehoito	Sarja/ Ajanu	Sarjahoito- maksu*/ pkl-maksu	XXXX€

*Jos sarjahoidon kriteerit täyttyvät

Hoitokeskuksessa muuta suonensisäistä lääkehoitoa saavan potilaan prosessi on kuvattu myös QPR-prosessikaaviona (liite 4).

2.2.3 Seuranta potilaan prosessi

Hoitokeskukseen voidaan ottaa seurattavaksi potilaat, joilla on ennustettavat ja vähän vaihtelua vaativat hoitoprosessit sekä yhteneväiset palvelutarpeet. Hoitovastuu potilaasta säilyy erikoisalalla ja lähettävässä yksikössä ja hoitokeskus toteuttaa ainoastaan ennalta sovitun hoitoprosessin.

Hoitokeskuksen tuolipaikoille voidaan siis ottaa potilaita, joiden hoito vaatii seuranta- ja tarkkailua esimerkiksi erilaisten tutkimusten tai toimenpiteiden jälkeen. Toimenpide voidaan tehdä myös tarvittaessa hoitokeskuksen toimenpide- tai vastaanottohuoneessa. Jos toimenpide tehdään esimerkiksi röntgenissä, tutkimuksen määräävän erikoisalain yksikkö varaa tutkimus- tai toimenpideajan röntgenistä ja seuranta-ajan hoitokeskuksen tuolipaikalta. Erikoisalain tulee kuvata potilaan hoitoprosessi etukäteen ja ohjeistaa hoitokeskus toiminnasta. Prosessiin tulee kuvata, kuinka kauan potilasta seurataan, mitä asioita tulee seurata ja tarkkailla, mitä mahdollisia hoitotoimenpiteitä seurannan aikana tulee tehdä ja mihin otetaan yhteyttä tai miten jatkohoito järjestetään, jos potilaan voinnissa tapahtuu yllättävää seurannan aikana. Potilaan jatkohoito tapahtuu lähettävän yksikön oman erikoisalain poliklinikalla.

Potilas maksaa käynnistä poliklinikamaksun ja kuntalaskutus peritään sovitun ohjeistuksen mukaisesti (taulukko 10).

TAULUKKO 10. Ehdotus seuranta- ja tarkkailupotilaan maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	AS. HINTA	KUNTA HINTA
Tarkkailu 1	HO3A	Potilas tulee hoitokeskukseen tarkkailuun toisessa yksikössä tehdyn toimenpiteen tai tutkimuksen jälkeen	Ajanu	Pkl-maksu	XX€
Tarkkailu 2	HO4A	Hoitokeskuksessa tehtävä toimenpide	Ajanu	Pkl-maksu	XXX€

2.2.4 Onkologian poliklinikan toiminta

Onkologian poliklinikan toiminta siirtyy hoitokeskuksen tiloihin kirurgian poliklinikalta. Onkologian poliklinikan toiminta pysyy omana toimintana hoitokeskuksen alaisuudessa.

Tämän hetkisen tilanteen mukaan onkologian poliklinikan vastaanottoa pitää Kuopion yliopistollisen sairaalan neljä onkologia vuorollaan 1 - 3 päivänä viikossa. Lääkärit toimivat ostopalvelusopimusten mukaisesti.

Yksi hoitokeskuksen sairaanhoitaja huolehtii onkologian poliklinikan vastaanoton toiminnasta ja osastosihteeri huolehtii osastosihteeri palveluista. Onkologi vastaa kirurgisten (lukuun ottamatta urologisia) potilaiden syöpähoitojen suunnittelusta ja hoidosta sekä vastaa muiden erikoisalojen syöpähoitoa koskeviin konsultaatiopyyntöihin. Ensikäynnille lähettävä lääkäri tekee konsultaatiopyynnön onkologian lehdelle ja potilaalle varataan ensikäyntiaika onkologian poliklinikalle lähettävän erikoisalain poliklinikalta tai osastolta.

Tällä hetkellä avopuolelta onkologille suunnatut lähetteet ohjautuvat, kunkin erikoisalain poliklinikalle, josta erikoislääkäri voi ohjata lähetteen onkologialle. Osastosihteeri toteuttaa ko. erikoisalain lääkärin määräyksen esimerkiksi antaa ensikäyntiajan onkologille. Jos Mik-

kelin keskussairaalaan saadaan oma onkologi, avopuolelta tuleva lähete voidaan ohjata suoraan onkologian poliklinikalle, jossa onkologi katsoo lähetteen ja määrää jatkohoidon.

Kun potilas on jo onkologin hoidossa, uusintakäynti ajat varataan onkologian poliklinikalta, osastolta tai toisen erikoisalan poliklinikalta tai osastolta, esimerkiksi keuhkolääkäri voi lähettää potilaan konsultaationa onkologille. Potilaan käynnistä lääkäri tekee käynninyh-teenvedon. Potilaat maksavat käynnistä poliklinikkamaksun ja kuntalaskutus muodostuu ohjeistuksen mukaan. Puhelut, paperi- ja osastokonsultaatiomaksut menevät ohjeistuksen mukaan (taulukko 11). Onkologin vastaanottoajat varataan onkologin ajanvarauskirjalta, jolle on luotu päivittäinen ohjelma ensi- ja uusintakäyntiaikoihin sekä soitto- ja konsultaatioaikoihin. Lisäksi onkologin vastaanottopäivät varataan varatuksi ns. huonekirjalta.

TAULUKKO 11. Ehdotus hoitokeskuksen onkologian poliklinikan maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	AS. HINTA	KUNTA HINTA
Onkologin vastaanotto	HO6A	Lyhyt ajanvarauskäynti, sisältäen esim. perusverikokeet	Ajane/Ajanu	Pkl-maksu	XXX€
Onkologin vastaanotto	HO7A	Vastaanotto, jolla esim. lääkehoidon suunnittelu ja/tai edeltäviä vaativia tutkimuksia esim. CT-kuvaus	Ajane/Ajanu	Pkl-maksu	XXX€
Onkologin vastaanotto	HO8A	Vastaanotto, jolla vaativa lääkehoidon suunnittelu ja/tai useita edeltäviä vaativia tutkimuksia	Ajane/Ajanu	Pkl-maksu	XXX€
Onkologin puhelu	HO5A	Lyhyt puhelu vastauksista tai vastaanoton korvaava puhelu, joka sisältää edeltäviä tutkimuksia	Hoipu	Ei as. maksua	XX€ - XXX€*
Onkologin paperi- ja osastokonsultaatiot	HO5A	Paperikonsultaatiivastaukset tai konsultaatiokäynnit osastoille	Konsultaatio poliklinikalta/ Konsultaatio osastolta	Ei as. maksua	XX€ - XXX€*

*Kuntalaskutus määräytyy puheluun tai konsultaatioon liittyvien asioiden laajuudesta HO5A - HO8A. Lyhyt soitto esim. verikoevastauksista = HO5A tai käynnin korvaava soitto, jota ennen edeltäviä vaativia tutkimuksia, vartalon ct-kuvaus, verikokeet ja luustokartta =HO8A

2.2.5 Hematologian poliklinikan toiminta

Hematologian osasto 24 poliklinikka ja sisätautien poliklinikalla toimiva hematologian poliklinikka siirtyvät hoitokeskuksen tiloihin muodostaen yhden hematologian poliklinikan. Hematologian poliklinikan toiminta on omaa toimintaa, joka toimii hoitokeskuksen alaisuudessa ja hematologian poliklinikan toiminnasta hoitokeskuksessa vastaa hematologi.

Potilaat tulevat hematologian poliklinikalle läheteellä. Hematologi katsoo lähetteen ja tekee määräykset ja hoitosuunnitelman potilaan hoidosta. Lisäksi hematologian poliklinikalla hoidetaan hematologisia seuranta- ja kontrollipotilaita. Hematologisten potilaiden suonensisäiset lääkehoidot toteutetaan hoitokeskuksen lääkehoituhuoneissa, josta erikoisala os-

taa palvelut. Lääkärin vastaanottokäynnit ja esimerkiksi toimenpiteet tapahtuvat hematologian poliklinikan toimintana. Toimenpiteet voidaan tehdä hoitokeskuksen toimenpidehuoneessa ja jos, potilas vaatii seuranta toimenpiteen jälkeen, voi potilas siirtyä hoitokeskuksen hoituhuoneen tuolipaikalle seurantaan (ks. seuranta potilaan prosessi).

Yksi hoitokeskuksen sairaanhoitaja huolehtii hematologian poliklinikan vastaanottotoiminnasta hematologin työparina. Osastosihteeri huolehtii hematologian poliklinikan ajanvarauksista. Hematologian poliklinikalle tehdään lääkärin ajanvarauskirja (tarpeen mukaan useampia), jolle luodaan sovittu päiväohjelma. Hematologisia potilaita käy myös sairaanhoitajan vastaanotolla esimerkiksi lääkkeitä pistohoidossa. Hoitajavastaanotolle luodaan oma ajanvarauskirja. Vastaanottopäivistä tehdään myös varaus ns. huonekirjalle.

Hematologi tekee lääkärikäynnistä ja sairaanhoitaja hoitajakäynnistä käynninyhteenvedon ja kuntalaskutus määräytyy ohjeistuksen mukaan. Potilas maksaa käynnistä poliklinikka maksun tai jos sarjahoito kriteerit täyttyvät sarjahoitomaksun (taulukko 12).

TAULUKKO 12. Ehdotus hematologian poliklinikan maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	AS. HINTA	KUNTA HINTA
Hematologin vastaanotto	HO6A	Lyhyt käynti perusverikokeineen tai esim. sytostaattihoidon kelpoisuuden tarkistaminen	Ajane/ Ajanu	Pkl-maksu Ei as. maksua*	XXX€
Hematologin vastaanotto	HO7A	Vaativa käynti, sisältäen laajan tilanearvion tutkimuksineen	Ajane/Ajanu	Pkl-maksu	XXX€
Hematologin vastaanotto	HO8A	Eriyisen vaativa käynti; laaja tilanearvio ja useita tutkimuksia	Ajane/Ajanu	Pkl-maksu	XXX€
Hematologin vastaanotto	HO9A	Kallis tutkimuskäynti, sisältäen aikaa vieviä ja kalliita tutkimuksia	Ajane/Ajanu	Pkl-maksu	XXXX€
Hematologin puhelu	HO5A - HO8A	Lyhyt puhelu vastauksista tai vastaanoton korvaava puhelu, edeltävine tutkimuksineen	Hoipu	Ei as. maksua	XX€ - XXX€**
Sairaanhoitajan vastaanotto	HO2A	Käynti hoitajan vastaanotolla esim. injektion pistos	Ajanu/ Sarja***	Pkl-maksu/ Sarjahoitomaksu	XX€
Sairaanhoitajan puhelu	HO1A - HO2A	Lyhyt soitto esim. verikoevastauksista tai vaativa soitto esim. lääkähoidon seurantasoitto	Hoipu/ Soitto?	Ei as. maksua	X€ - XX€**/ Soitto maksu- ton?

*Jos potilas käy lääkehoito edeltävästi lääkärin vastaanotolla samana päivänä, potilas maksaa vain sarjahoitomaksun hoitokeskuksen lääkehoitokäynnistä

**Kuntalaskutus määräytyy puheluun liittyvien asioiden laajuudesta HO5A - HO8A/ HO1A - HO2A. Lyhyt soitto esim. verikoevastauksista = HO5A tai käynnin korvaava soitto, jota ennen edeltäviä vaativia tutkimuksia, vartalon ct-kuvaus, verikokeet ja luustokartta =HO8A

***Jos sarjahoidon kriteerit täyttyvät

2.3 Henkilöstö

Hoitokeskuksessa työskentelee osastohoitaja ja 11 -12 sairaanhoitajaa joiden lisäksi yksi sairaanhoitajan toimi tabletti- ja lääkehoidonohjaajan tehtävässä ja yksi sairaanhoitaja syöpäsairaanhoitajan tehtävässä. Lisäksi hoitokeskukseen tulee osastofarmaseutin ja mahdollisesti myös lääketyöntekijän palveluita, kaksi osastosihteerä, jotka huolehtivat myös hoitokeskuksen potilaiden tekstinkäsittelystä sekä yksi laitoshuoltaja.

Hoitokeskuksen toimintasuunnitelmaa voidaan hyödyntää hoitokeskuksen henkilöstön perehdytyksessä, mutta lisäksi tarvitaan tarkempi työtehtäväkohtainen perehdytysuunnitelma.

2.3.1 Osastonhoitaja

Operatiivisen poliklinikka-alueen osastonhoitaja Marju Peuralan työhuone siirtyy hoitokeskukseen. Osastonhoitaja vastaa hoitokeskuksen henkilökunnan johtamisesta ja päivittäisen toiminnan sujumisesta hoitokeskuksessa. Osastonhoitaja huolehtii päivittäisestä sairaanhoitajien työtehtävien ja -paikkojen sijoittelusta sekä vastaa etukäteen tiedossa olevista vastaanottohuoneiden varauksista, esimerkiksi onkologin ja hematologin vastaanotto-päivien huonevarauksista. Hoitokeskuksen toiminnasta vastaa sairaalan johtaja. Yksittäisen potilaan hoidosta vastaa ko. erikoisalan hoitaval lääkäri ja viimekädessä erikoisalan ylilääkäri.

2.3.2 Lääkehoituhuoneissa työskentelevät sairaanhoitajat

Hoitokeskuksen henkilökunnasta 4 - 6 sairaanhoitajaa työskentelee päivittäin lääkehoituhuoneissa huolehtien suonensisäisten lääkehoitojen toteuttamisesta sekä tutkimusten ja toimenpiteiden jälkeisten seurantapotilaiden tarkkailusta (ks. seuranta potilaan prosessi). Sairaanhoitajat työskentelevät kahdessa vuorossa, joista ensimmäinen vuoro esimerkiksi klo 8 -16 ja toinen vuoro klo 10 -18, jolloin toiminta voidaan keskittää tehokkaimmillaan kello 10 -16 välille.

Lääkehoituhuoneessa on ns. tuolipaikkoja ja yksi sairaanhoitaja huolehtii päivittäin määrättyihin tuoleihin sijoitettujen omien potilaidensa hoidon toteutuksesta. Jokaiselle paikalle on oma ajanvarauskirja, jolle on tehty oma perusohjelmansa. Useammasta tuolikirjasta voidaan muodostaa yhteinen ryhmäkirja, jossa ko. tuolikirjat näkyvät yhtenä ryhmänä (liite 2). Lääkehoituhuoneessa on neljälle sairaanhoitajalle työpiste, jossa voi esimerkiksi kirjata toteutuneen hoidon hoitosuunnitelmaan.

Hoitokeskuksessa pyritään säilyttämään omahoitajajärjestelmä pyrkien siihen, että sama hoitaja toteuttaa pääsääntöisesti oman potilaansa hoidon joka hoitokerta. Omahoitaja on

näin tietoinen potilaan kokonaishoidon tilanteesta ja pystyy siten paremmin auttamaan potilasta ongelmatilanteissa. Potilas saa lääkehoidonohjaajalta hoitokeskuksen yhteystiedot ja potilas voi tarvittaessa soittaa hoitokeskukseen omalle hoitajalle.

Jos potilaalla on kysyttävää esimerkiksi lääkehoidosta omalta hoitajalta ja hän ottaa yhteyttä puhelimitse, puhelu ohjautuu osastosihteerille, joka kirjaa soittopyynnön esimerkiksi omahoitajan tuolikirjalle ja omahoitaja ottaa yhteyttä potilaaseen sopivana ajankohtana. Puheluissa on huomioitava tietosuoja ja lääkehoituhuoneiden rauhoittaminen pelkästään lääkehoito- ja seurantapotilaiden hoitoon. Puhelut voi soittaa lääkehoituhuoneen viereistä seurantahuoneesta tai vapaana olevasta vastaanotto- tai ohjaushuoneesta. Puhelut kirjataan lääkehoituhuoneen hoitajan ajanvarauskirjalle.

Lääkehoituhuoneen sairaanhoitaja tarkistaa seuraavan päivän potilaidensa verikoevastaukset ja hoitokelpoisuuden ja tarvittaessa siirtää potilaan hoitoaikaa ja informoi tästä potilasta. Lääkehoidon tai seurantapotilaan hoidon päätyttyä sairaanhoitaja tekee käynnistä tai puhelusta käynninyhteenvedon. Maksut peritään ohjeistuksen mukaan (taulukko 13).

TAULUKKO 13. Ehdotus lääkehoituhuoneessa työskentelevien sairaanhoitajien kirjaamista maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTI- TYYPPI	AS. HINTA	KUN- TA HINTA
Lääketiputus	HO10A + lääkkeet (ks. liite 1)	Suonensisäinen lääkehoito	Sarja*/ Ajane/ Ajanu	Sarjahoito- maksu/ pkl-maksu	XXXX €
Sairaanhoitajan puhelu	HO1A - HO2A	Lyhyt soitto, tai vaativa soitto, josta jatkotoimia	Hoipu/ Soitto?	Ei as. maksua	XX€**/ Soitto mak- suton?
Tarkkailu 1	HO3A	Potilas tarkkailus- sa esim. tutkimuk- sen jälkeen	Ajanu	Pkl-maksu/ Ei as. maksua***	XX€
Tarkkailu 2	HO4A	Hoitokeskuksessa tehtävä toimenpide ja tarkkailu	Ajane	Pkl-maksu	XXX€

*jos sarjahoidon kriteerit täyttyvät

**kuntalaskutus määräytyy puheluun liittyvien asioiden laajuudesta HO1A - HO2A

***potilaalta ei peritä asiakasmaksua, jos samaan käyntiin liittyy lääkärin vastaanotto

2.3.3 Lääkehoidonohjaaja ja tablettihoitaja

Lääkehoidonohjaaja antaa uusien hoitokeskuksessa syöpälääkehoitoa saavien potilaiden lääkehoidon ensiohjauksen ja esittelee hoitokeskuksen. Lääkehoidonohjaukseen aika varataan lääkärin tekemän lääkehoidonmääräyksen jälkeen ko. erikoisalan poliklinikalta tai osastolta. Ensiohjauksen jälkeen lääkehoidonohjaaja tai osastosihteerä varaa potilaalle ajan lääketiputushoitoon, josta potilaan omahoitaja jatkaa potilaan lääkehoidonohjausta ensimmäisestä lääkehoitokerrasta lähtien.

Lääkehoidon ohjaukskäynnin maksu määräytyy sovitun käytännön mukaan. Lääkehoidonohjaukskäyntihän on sarjahoidon ensimmäinen käynti, joten loogisinta olisi, että potilaal-

ta perittäisiin sarjahoitomaksu ja kuntalaskutuksena sairaanhoitajakäynnin mukainen maksu (taulukko 14). Joskus lääkehoidon ohjaus voidaan joutua antamaan puhelimitse.

Suunkautta otettavien syöpälääkkeiden määrä on syöpälääkehoidossa viime vuosina lisääntynyt ja näin ollen myös yhä useammalla potilaalla on käytössä pelkästään suunkautta otettava syöpälääkehoito. Lääkehoidon määrää onkologi tai muu syöpälääkehoitoon perehtynyt erikoislääkäri. Potilas toteuttaa lääkehoidon kotona itsenäisesti ja hoitava lääkäri vastaa lääkehoidon seurannasta. Potilaiden lääkehoidon seuranta voi toteuttaa myös sairaanhoitaja sovittujen kriteerien mukaisesti eli toimia ns. tablettihoitajana.

Potilaan suunkautta otettava syöpälääkehoito määrätään erikoisalan poliklinikalta, josta varataan aika tablettihoitajalle ohjaukseen. Tablettihoitaja antaa lääkehoidon ensiohjauksen ja sen jälkeen seuraa potilaan lääkehoidon toteutusta yhdessä lääkärin kanssa sovittujen kriteerien mukaisesti. Tablettihoitaja varaa seurantaverikokeet, katsoo niiden vastaukset ja ohjelmoi potilaan jatkohoidon hoitosuunnitelman mukaisesti. Lääkehoidon seuranta tapahtuu pääsääntöisesti verikoe- ja puhelinseurannalla. Tarvittaessa tablettihoitaja voi kutsua potilaan hoitajavastaanotolle esimerkiksi käsi- jalka-oireyhtymää epäiltäessä ihon tarkastukseen tai lääkäri voi määrätä potilaalle välikontrollikäynnin hoitajan vastaanotolle. Niiden suunkautta otettavat syöpälääkkeiden, jotka eivät kriteerien mukaan kuulu tablettihoitajan seurantaan, seuranta tapahtuu ko. erikoisalan syöpälääkehoidosta vastaavan lääkärin seurannassa.

Suunkautta otettavan syöpälääkkeen lääkehoidon ohjaus sisältyy lääkärin vastaanottoon ja näin ollen ohjaukseynti tablettihoitajalle on lisäkaynti. Muu tarvittava kaynti tablettihoitajan vastaanotolla, kuin lääkehoidon ensiohjaus, on hoitajakaynti, josta potilas maksaa poliklinikkamaksun ja kuntalaskutus on ohjeistuksen mukainen. Lääkehoidon seurantapuhelut ovat hoitopuheluita, jotka ovat asiakkaalle maksuttomia ja kuntalaskutus peritään sovittu ohjeistuksen mukaisesti (taulukko 14).

Lääkehoidonohjaajan ja tablettihoitajan tehtävää hoitaa yksi sairaanhoitaja. Hänen poissa ollessa, sijaisena toimii hoitokeskuksen muu sairaanhoitaja. Lääkehoidonohjausta varten on oma ajanvarauskirja, josta varataan ajat lääkehoidon ohjauksiin ja tablettihoitajan seurantaan.

TAULUKKO14. Ehdotus lääkehoidonohjaajan ja tablettihoitajan maksuista

RYHMÄ/ TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	AS. HINTA	KUNTA HINTA
Lääkehoidon ohjaus	HO2A	Lääkehoidon ohjaukseynti tai puhelinohjaus	Sarje/ Hoipu	Sarjahoito- maksu/ Ei as. maksua	XX€
Tablettihoitajan vastaanotto	HO2A	Lääkehoidon ohjaus	Lisäkaynti	Ei as. maksua	Ei kunta maksua*
Tablettihoitajan vastaanotto	HO2A	Muu kuin lääkehoidon ohjaukseynti	Ajanu	Pkl-maksu	XX€
Tablettihoitajan puhelu	HO1A - HO2A	Lääkehoidon seuranta puhelu	Hoipu	Ei as. maksua	X€ - XX€

*huomioitava lääkärikäynnin kuntalaskutuksessa

2.3.4 Syöpäsairaanhoitaja

Syöpäsairaanhoitajan tehtävänä on tukea syöpään sairastunutta ja hänen läheisiään selviytymään sairauden tuomasta muutoksesta ja elämänhaasteista potilaan ja hänen läheistensä tarpeista lähtien. Syöpäsairaanhoitaja antaa tietoa sairaudesta, sen hoidosta ja seurannasta ja henkilökohtaista ohjausta ja neuvontaa sekä auttaa sairaudesta johtuvien ongelmatilanteiden ratkaisuisissa. Syöpäsairaanhoitaja toimii yhteyshenkilönä sairastuneen ja muiden hoitoon ja kuntoutumiseen osallistuvien välillä sekä koordinoi hoitoa sovittujen hoitoprosessien mukaisesti.

Syöpäsairaanhoitaja tapaa potilaita eri osastoilla, poliklinikka-, tutkimus- ja hoitokäyntien yhteydessä tai erikseen sovitulla vastaanottokäynnillä. Osa ohjauksesta ja neuvonnasta tapahtuu puhelimitse. Syöpäsairaanhoitajan ajanvarauksia varten on oma ajanvarauskirja. Syöpäsairaanhoitajan palvelut ovat potilaalle maksuttomia sisältyen lääkärin vastaanoton ja potilaalle annettavan hoidon maksuihin (liite 1).

Etelä-Savon sairaanhoitopiirin alueella on aloitettu palliatiivisen- ja saattohoidon kehittäminen. Syöpäsairaanhoitaja kuuluu tähän kehitystyöryhmään. Syöpäsairaanhoitajan tehtävään sopii luontevasti palliatiivisten- ja saattohoitopotilaiden hoidon kehittäminen. Esi-merkiksi palliatiivisen poliklinikan vastaanotto toiminnan ns. palliatiivisen poliklinikan perustaminen olisi tärkeää. Syöpäsairaanhoitaja voisi toimia palliatiivisen poliklinikan hoitajana esimerkiksi onkologin työparina ja pitää hoitajavastaanottoa.

Toinen syöpäsairaanhoitajan työnkuvaan sopiva tehtävä on vakavasti sairastuneiden vanhempien lasten huomioiminen. Asiasta on keväällä 2014 pidetty seminaari ja suunnitelmassa on, että Mikkelin keskussairaalaan koulutetaan henkilöitä tähän tehtävään. Syöpäsairaanhoitajan tehtävään sopisi vakavasti sairastuneista syöpäpotilaiden vanhempien lasten huomioiminen eli kouluttautua syöpäpotilaiden vanhempien lasten huomioimiseen hoitoprosessissa.

2.3.5 Onkologian ja hematologian poliklinikan sairaanhoitaja

Onkologian poliklinikalla toimii yksi hoitokeskuksen sairaanhoitaja vuorollaan. Onkologian poliklinikalla toimiva sairaanhoitaja tekee hoitosuunnitelmat vastaanotolle tulevista potilaita edellisenä päivänä ja varmistaa, että kaikki tarvittavat tutkimus- ja näytevastaukset ovat valmiina vastaanottoa varten. Vastaanottopäivänä sairaanhoitaja huolehtii hoitosuunnitelman ja lääkärin määräyksien toteutuksesta ja ohjaa ja neuvoo potilasta jatkohoidosta.

Ajanvarausten työnjakoa tulee miettiä yhdessä osastonsihteerin kanssa käyttäen sihteerin palvelua hyödyksi, esimerkiksi kiireettömät (yli 3kk) ajat vastaanoton sairaanhoitaja laittaa ns. ennakkooajanvaraukseen, josta hoitokeskuksen osastosihteerin purkaa aikoja sopivana ajankohtana. Onkologian poliklinikan sairaanhoitajalla on käytössä puhelin, johon ohjataan vastaanoton potilaita koskevat sekä sisäiset että ulkoiset puhelut. Sairaanhoitaja toimii onkologin työparina, joten hänen toimintansa maksut sisältyvät onkologian poliklinikan maksuihin.

Myös hematologian poliklinikalla toimii yksi hoitokeskuksen sairaanhoitaja vuorollaan. Sairaanhoitaja tekee vastaanotolle tulevista potilaista hoitosuunnitelmat ja valmistelee vastaanoton edellisenä päivänä. Vastaanottopäivänä sairaanhoitaja huolehtii hoitosuunnitel-

man ja lääkärin määräysten toteutuksista esimerkiksi ajanvarauksista yhdessä osastonsihteerin kanssa.

Osa hematologian poliklinikan potilaista käy sairaanhoitajan vastaanotolla. Näille potilaille on oma sairaanhoitajan ajanvarauskirja, jossa on myös puhelinaikoja. Sairaanhoitajan vastaanotto toimii lääkärinvastaanoton rinnalla eli sama hoitaja hoitaa molemmat vastaanotot. Tarvittaessa tehtävät voidaan eriyttää kahdelle sairaanhoitajalle, jos potilaita on paljon. Sairaanhoitajakäynneistä ja puhelusta peritään ohjeistuksen mukaiset maksut (taulukko 12).

2.3.6 Osastofarmaseutti

Syövän lääkehoito lisääntyy Suomessa koko ajan ja sen myötä yhä useampi terveydenhuollon ammattilainen joutuu tekemisiin syövän lääkehoidon kanssa. Suomessa arviolta noin 1000 henkilöä vuosittain altistuu solunsalpaajille. Tutkimusten mukaan solunsalpaajien laimentaminen on yksi eniten altistava työvaihe. Kasvava kulutus sekä työturvallisuuskysymykset ovat johtaneet siihen, että laimennuspalvelu on keskitetty sairaala-apteekkiin. Hyvät käytännöt, kuten suojavaatetuksen ja käsineiden käyttö, luer loc-ruiskut, suljettu järjestelmä ja oikea infuusiopullojen käsittely sekä osastofarmaseutin palvelut estävät syöpälääkehoidon aikana tapahtuvaa altistusta.

Farmaseutti on lääkealan asiantuntija ja hänellä on sairaanhoitajaa paremmat edellytykset huomata solunsalpaajahoidon tai muuhun lääkehoitoon liittyviä mahdollisia virheellisiä tai poikkeavia annostuksia tai muita haittavaikutuksia. Hoitokeskuksen osastofarmaseutti huolehtii syövän lääkehoidon päivittäisistä tilauksista, tarkistaa apteekissa laimennettujen solunsalpaajien annokset sekä huolehtii potilaiden esilääkityksen valmistamisesta. Osastofarmaseutti huolehtii hoitokeskuksen peruslääkevalikoimasta ja sen täydentämisestä sekä nestetilauksista.

Osastofarmaseutin toiminnalla potilaiden hoidon laatu paranee, potilasturvallisuus lisääntyy ja lääkehuollon kustannukset vähenevät ja lisäksi sairaanhoitajien työaika vapautuu varsinaiseen hoitotyöhön ja itse lääkehoidon toteutukseen.

Osastofarmaseutin toimintaa varten on luotava järjestelmä, josta farmaseutti tietää päivittäiset lääketilaukset ja hoitoajat, jolloin hän tietää toimittaa lääkkeen sairaanhoitajalle lääkehoidon toteutusta varten. Osastofarmaseutin toimintaa on kuvattu myös kohdassa 2.2.1. Solunsalpaajien lääketilauksiin on tulossa sähköinen solunsalpaajatilausohjelma.

2.3.7 Osastonsihteerit/ tekstinkäsittelijät

Hoitokeskuksessa työskentelee kaksi osastonsihteeria, joista kumpikin voi toimia myös tekstinkäsittelijänä. Toinen osastonsihteerit vastaa päivittäiseen vastaanotto-toimintaan ja lääkehoitoihin liittyvistä sihteerin tehtävistä ja toinen toimii tekstinkäsittelijänä. Joustoa tapahtuu tarvittaessa kumpaankin tehtävään.

Osastonsihteerin työpiste on avoin asiakaspalvelupiste, josta osastonsihteerit tarvittaessa ohjaa ja auttaa hoitokeskuksessa asioivia potilaita. Osastonsihteerit hoitaa onkologian- ja hematologian poliklinikoiden ajanvarauksia, huolehtii lähetteistä, potilaiden todistusten ja lausuntojen jakelusta. Osastonsihteerit huolehtii myös onkologian - ja hematologian polikli-

nikan ennakkoajanvarausten purkamisesta ja syöpälääkehoidossa olevien potilaiden lääkärin vastaanotto- ja tutkimusaikojen varaamisesta onkologian ja hematologian poliklinikoille. Osastosihteeri ohjaa hoitokeskuksen puhelinliikennettä, esimerkiksi huolehtii potilaan soittopyynnön kirjauksesta takaisinsoittojärjestelmään. Tekstinkäsittelijä kirjoittaa onkologian ja hematologian poliklinikoiden sanelut kiireellisyys järjestyksessä.

2.3.8 Laitoshuoltaja

Hoitokeskuksessa työskentelee yksi laitoshuoltaja kokopäiväisesti. Laitoshuoltaja huolehtii hoitokeskuksen päivittäisestä vastaanottotilojen, hoituhuoneiden ja muiden tilojen siisteydestä ja esimerkiksi tuolipaikan puhdistuksesta jokaisen potilaan jälkeen ennen seuraavan hoidon aloitusta. Tuolien huoltoa varten on luotava järjestelmä, josta laitoshuoltaja näkee millä tuolipaikalla tarvitaan huoltoa ja mihin aikaan. Laitoshuoltaja huolehtii myös potilaskeittiön tilauksista ja sen hoitamisesta päivittäin.

2.3.9 Sosiaalityöntekijä

Hoitokeskus tulee yhden sosiaalityöntekijän vastuualueeksi. Sosiaalityöntekijä voi tavata potilaan ja hänen läheisensä joko hoitokeskuksen tiloissa tai sosiaalityöntekijän omassa työhuoneessa. Sosiaalityöntekijä ohjaa hoitokeskuksen potilaita sosiaaliturva ja sosiaalietuuksien kysymyksissä.

2.4 Tilat

Tilojen suunnittelussa tulee huomioida tilojen monipuolisen ja joustavan käytön mahdollisuus. Esimerkiksi vastaanottohuoneet tulee suunnitella siten, että kaikissa huoneissa voi työskennellä minkä erikoisalan lääkäri tahansa, sairaanhoitaja tai muun ammattiryhmän työntekijä. Vapaana olevaa tilaa tulee voida käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Tilojen tulisi olla helposti muunneltavissa ja kalusteiden helposti liikuteltavissa. Näin esimerkiksi lääkärin vastaanotto ei ole sidottu määrättyyn vastaanottohuoneeseen.

2.4.1 Lääkehoituhuone

Hoitokeskukseen tulee kaksi lääkehoituhuonetta lääke- ja veritiputuksia saavia potilaita varten sekä seurantapotilaiden tarkkailua varten. Kumpaankin hoituhuoneeseen tulee kymmenen tuolipaikkaa. Tuolipaikkojen ajanvaraus varataan ns. tuolikirjalta, josta varataan arvioitu aika potilaan lääketiputusta tai seurantaa varten (liite 2).

Kummassakin hoituhuoneessa on työtiski, jossa on paikat neljän sairaanhoitajan työskentelyyn. Kumpaankin hoituhuoneeseen tarvitaan neljät vaunut, lääkehoitotarvikkeita varten. Vaunut tulee olla liikuteltava ja varustettu tarvittavilla välineillä esimerkiksi infuusion laittovälineillä, pistovaarallisten jätteiden säiliöllä, henkilökohtaisilla suojaimilla ja käsihuuhteella.

Lääkehoituhuoneissa tulee myös huomioida riittävä valaistus potilaan suoniytteyttä avatessa. Tarvitaan siis kohdevalaisimia tuolipaikoille. Lisäksi potilaan yksityisyyttä ja halua

olla rauhassa tulisi voida huomioida mahdollisuuksien mukaan. Näissä tilanteissa voidaan käyttää liikuteltavia ja helposti puhdistettavia sermejä tai osassa tiloja kiinteitä läpinäkyviä väliseiniä.

2.4.2 Eristyshuone

Eristyspotilaiden hoitoa varten hoitokeskuksessa tulee kaksi eristyshuonetta. Huoneissa hoidetaan tartuntavaarallisia potilaita ja niitä potilaita, joita tulee erityisesti suojella infektio- tartunnoilta. Eristyshuoneissa voidaan hoitaa myös niitä potilaita, jotka toivovat yksityisyyttä tai heidän hoitonsa vaatii esimerkiksi intimiteettisuoja, jos huoneet eivät ole eristyspotilaidenkäytössä. Eristyshuoneet voitaisiin hoitotuolien sijasta kalustaa sairaalasängyillä, jolloin mahdolliset huonokuntoiset potilaat, jotka tarvitsisivat vuodepaikkaa, voisivat sijoittua eristyshuoneisiin, jos ne ovat vapaana.

2.4.3 Hoitajien huone

Kummankin hoituhuoneen välittömään läheisyyteen tulee hoitajien työskentely tila, jossa voi hoitaa esimerkiksi puhelut tai antaa neuvontaa ja ohjausta, silloin kun potilaan tilanne vaatii yksityisyyttä tai rauhallista keskustelutilaa. Myös lääkehoidonohjaaja voi työskennellä näissä huoneissa.

2.4.4 Ohjaus- tai neuvotteluhuone

Hoitokeskukseen on suunniteltu kaksi ohjaus- tai neuvotteluhuonetta, jossa voi työskennellä lääkehoidonohjaaja, syöpäsairaanhoitaja tai muut hoitokeskuksen sairaanhoitajat tarpeen mukaan. Neuvotteluhuonetta voi myös käyttää muun ammattiryhmän työntekijä esimerkiksi sosiaalihoitaja keskustellessaan potilaan ja/tai hänen läheistensä kanssa.

2.4.5 Vastaanottohuone

Vastaanottohuoneita hoitokeskukseen tulee neljä. Ensisijainen tavoite on, että vierekkäisissä huoneissa työskentelevät lääkäri - hoitaja työparit. Mikäli lääkärin vastaanottotiloja tarvitaan useampia, kuin kaksi, voi hoitaja työskennellä tällöin poikkeuksellisesti muissa tiloissa. Vastaanottohuoneita varten tehdään ns. huonekirjat, joista varaus tehdään päivittäin tarvittavalle ajalle. Osastonhoitaja koordinoi ja vastaa huonekirjojen varauksista.

2.4.6 Toimistotila

Toimistotila on odotusaulan läheisyydessä. Toimistotila jaetaan kahteen osaan, jossa toisella puolella työskentelee tekstinkäsittelijä ja toisella puolella osastosihteeri, tämä mahdollistaa töiden joustavan jakamisen. Osastosihteerin työtila on avoin potilaille, jolloin osastosihteeri ottaa potilaat vastaan ja ohjaa myös potilaiden liikkumista hoitokeskuksessa.

2.4.7 Toimenpide- ja inhalaatiohuone

Hoitokeskuksessa on mahdollisuus tehdä myös toimenpiteitä etenkin niille potilaille, jotka vaativat toimenpiteen jälkeen tarkkailua. Toimenpiteitä varten hoitokeskukseen tulee toimenpidehuone ja sen läheisyyteen pukuhuone. Inhalaatiohoitoja varten tulee oma huoneensa, jonka ovi tulee olla ikkunallinen potilaan tarkkailua varten.

2.4.8 Lääkehuone

Lääkkeiden säilytystä ja valmistusta varten tarvitaan lääkehuone. Hoitokeskukseen tulee osastofarmasiapalvelu ja osastofarmaseutti ja mahdollisesti lääketyöntekijä työskentelevät lääkehuoneessa. Lääkehuone tullaan varustamaan apteekin varatilaksi, jossa tarvittaessa voidaan esimerkiksi solusalpaajalääkkeet laimentaa.

2.4.9 Muut tilat

Osastonhoitajalle tulee työhuone hoitokeskukseen. Hoitokeskukseen tulee potilaskeittiö potilaiden välipalan säilyttämistä ja nauttimista varten. Potilaskeittiöön suositellaan kylmäsäilytystä, josta potilaat voivat helposti ottaa valmiita pakattuja annoksia. Myös henkilökunnalle tulee taukuhuone, jossa on mahdollisuus myös eväiden nauttimiseen. Hoitotarvikkeita varten tarvitaan varastotila ja lisäksi muu varastotila muille tarvikkeille. Siivous- ja jätehuoltoa varten on omat tilansa. Lisäksi hoitokeskukseen tulee useita wc-tiloja sekä yksi inva-wc.

3 TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI

Hoitokeskuksen päivittäistä toiminnan sujuvuudesta, seurannasta ja arvioinnista vastaa osastonhoitaja. Osastonhoitaja vastaa päivittäisten ajanvarausten ja potilas- ja kuntalaskutuksen oikeasta toteutumisesta ja tarvittaessa pyytää korjaukset virheisiin. Näin hoitokeskuksen toiminta saadaan alusta asti sujumaan oikein ja yhdenvertaisesti kaikkien potilaiden kohdalla sekä Mikkelin keskussairaalan linjasta noudattaen. Ajanvarausten ja potilas- ja kuntalaskutusten oikealla merkitsemisellä tilastot kirjautuvat oikein ja siten voidaan seurata potilasmääriä sekä eri tutkimusten- ja toimenpiteiden määriä ja kustannuksia. Näin saavutetaan myös paras mahdollinen kustannustehokkuus.

Ehdotus hoitokeskuksen käyntityypeistä ja asiakas- ja kuntamaksuista

RYHMÄ/TAPAHTUMA	KOODI	SELITE	KÄYNTITYYPPI	ASIAKAS HINTA	KUNTA HINTA
LÄÄKETIPUTUS + LÄÄKKEET	HO10A +	Hoitokeskuksessa annettava suonen-sisäinen lääkehoito (kaikki erikoisalot)	Sarja	Sarjahoitomaksu	X X X X €
	LÄÄK1	Tiputuksen lääke hintaryhmä 1: lääkkeet 100 - 200€			140,00
	LÄÄK2	Tiputuksen lääke hintaryhmä 2: lääkkeet 200 - 1000€			450,00
	LÄÄK3	Tiputuksen lääke hintaryhmä 3: lääkkeet 1000 - 2000€			1350,00
	LÄÄK4	Tiputuksen lääke hintaryhmä 4: lääkkeet 2000 - 4000€			3100,00
	LÄÄK5	Tiputuksen lääke hintaryhmä 5: yli 4000€			6000,00
MUU LÄÄKEHOITO +LÄÄKKEET (ks. lääkkeiden hintaryhmät edellä)	HO2A	Hoitokeskuksessa annettava muu lääkehoito esimerkiksi hoitajan antama injektio (=hoitajakäynti)	Sarja*/ Ajanu	Sarjahoitomaksu/ pkl-maksu	X X €
SAIRAAHOITAJAN PUHELU	HO1A - HO2A	Lyhyt soitto esim. verikoevastauksista tai vaativa soitto, josta seuraa jatkotoimia esim. ajanvarauksia	Hoipu/ Soitto?	Ei as. maksua	X€ - XX€**/ Soitto maksuton?
TARKKAILU 1	HO3A	Potilas tulee hoitokeskukseen tarkkailuun esim. röntgenissä tehdyn toimenpiteen tai tutkimuksen jälkeen	Ajanu	Pkl-maksu/ Ei as. maksuta***	X X €
TARKKAILU 2	HO4A	Hoitokeskuksessa tehtävä toimenpide, jonka jälkeen potilas jää tarkkailuun	Ajane	Pkl-maksu	X X X €
LÄÄKEHOIDONOHJAAJAN VASTAANOTTO	HO2A	Lääkehoidon ohjaukseen tai ohjaus puhelimesta	Sarje/ Hoipu	Sarjahoitomaksu/ Ei as. maksua	XX€

TABLETTIHOITAJAN VASTAANOTTO	HO2A	Lääkehoidon ohjaukseynti / Muu käynti, kuin lääkehoidon ohjaus esim. kontrollikäynti	Lisäkäynti****/ Ajanu	Ei as. maksua/ Pkl- maksu	Ei kunta laskutusta/ XX€
TABLETTIHOITAJAN PUHELU	HO1A - HO2A	Lääkehoidon seurantapuhelu/ Lyhyt soitto, joka ei aiheuta jatkotoimia?	Hoipu/ Soitto?	Ei as. maksua	X € - XX€**/ Soitto maksuton?
SYÖPÄSAIRAANHOITAJAN VASTAANOTTO	HO2A	Syöpäsairaanhoitajan vastaanotto, sisältyy potilaan hoitoprosessiin asiakaslähtöisesti	Lisäkäynti	Ei as. maksua	Ei kuntalaskutusta
SYÖPÄSAIRAANHOITAJAN PUHELU	HO1A	Puhelut	Soitto	Ei as. maksua	Soitto maksuton
ONKOLOGIN VASTAANOTTO	HO6A	Lyhyt ajanvaraukseynti, sisältäen esim. perusverikokeet	Ajane/ Ajanu	Pkl- maksu	XXX€
ONKOLOGIN VASTAANOTTO	HO7A	Vastaanotto, jolla esim. lääkehoidon suunnittelu ja/tai edeltäviä vaatuvia tutkimuksia esim. CT-kuvaus	Ajane/ Ajanu	Pkl- maksu	XXX€
ONKOLOGIN VASTAANOTTO	HO8A	Vastaanotto, jolla vaativa lääkehoidon suunnittelu ja/tai useita edeltäviä vaatuvia tutkimuksia	Ajane/ Ajanu	Pkl-maksu	XXX€
ONKOLOGIN PUHELU	HO5A	Lyhyt puhelu vastauksista tai vastaanoton korvaava puhelu, joka sisältää edeltäviä tutkimuksia	Hoipu	Ei as. maksua	XX€ - XXX€**
ONKOLOGIN PAPERI- JA OSASTOKONSULTAATIO	HO5A	Paperikonsultaatiiovastaus tai konsultaatiokäynti osastolla	Konsultaatio poliklinikalta/ Konsultaatio osastolta	Ei as. maksua	XX€ - XXX€**
HEMATOLOGIN VASTAANOTTO	HO6A	Lyhyt käynti, sisältäen perusverikokeet tai esim. sytostaattihoidon kelpoisuuden arvio	Ajane/ Ajanu/ Sarja****	Pkl- maksu/ Ei as. maksua	XXX€
HEMATOLOGIN VASTAANOTTO	HO7A	Vaativa käynti, sisältäen laajan tilanearvion tutkimuksineen	Ajane/ Ajanu	Pkl- maksu	XXX€

HEMATOLOGIN VASTAANOTTO	HO8A	Erytisen vaativa käynti, sisältäen laajan tilannearvion ja useita tutkimuksia	Ajane/ Ajanu	Pkl- maksu	XXX€
HEMATOLOGIN VASTAANOTTO	HO9A	Kallis tutkimuskäynti, sisältäen aikaa vieviä ja kalliita tutkimuksia	Ajane/ Ajanu	Pkl- maksu	XXXX€
HEMATOLOGIN PUHELU	HO5A	Lyhyt puhelu vastauksista tai vastaanoton korvaava puhelu, joka sisältää edeltäviä tutkimuksia	Hoipu	Ei as. maksua	XX€ - XXX€**
SAIRAAHOITAJAN VASTAANOTTO (Hematologian poliklinikka)	HO2A	Käynti sairaanhoitajan vastaanotolla esim. injektion pisto	Ajanu/ Sarja*	Pkl- maksu/ Sarjahoitomaksu	XX€
SAIRAAHOITAJAN PUHELU (Hematologian poliklinikka)	HO1A - HO2A	Lyhyt soitto esim. verikoevastauksista tai vaativa soitto esim. lääkehoidon seurantasoitto	Hoipu/ Soitto?	Ei as. maksua	X€ - XX€**/ Soitto maksuton?

*jos sarjahoito kriteerit täyttyvät

** kuntalaskutus määräytyy puheluun liittyvien asioiden/tutkimusten laajuudesta

***potilaalta ei peritä maksua, jos samaan käyntiin liittyy lääkärin vastaanotto

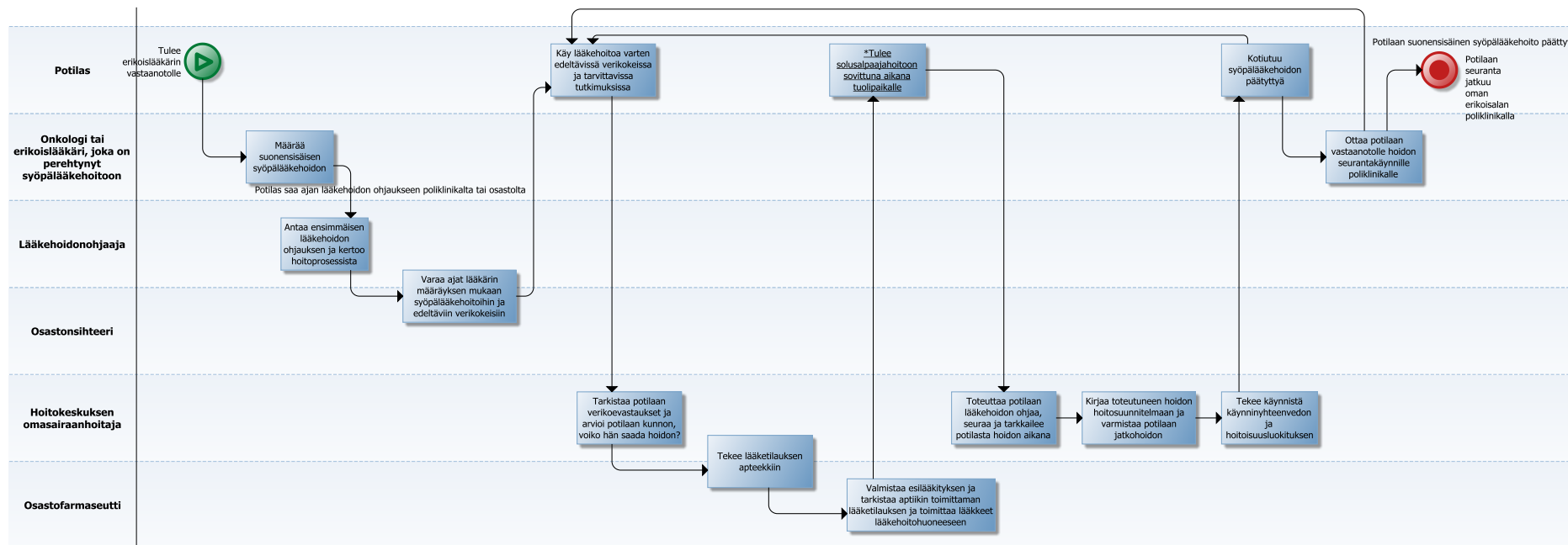
**** käynti huomioitu lääkärivastaanoton kuntalaskutuksessa

*****jos potilas käy lääkettä edeltävästi lääkärin vastaanotolla samana päivänä, potilas maksaa vain sarjahoitomaksun hoitokeskuksen lääkkeitökäynnistä

Ajanvarauskirja; tuolikirjat malli

Polikliininen hoito (tuolit) - ma 1.12.14				
Polikliininen hoitopaikka 1	Polikliininen hoitopaikka 2	Polikliininen hoitopaikka 3	Polikliininen hoitopaikka 4	Polikliininen hoitopaikka 5
ma 1.12.14	ma 1.12.14	ma 1.12.14	ma 1.12.14	ma 1.12.14
** esh, d109	** esh, d109	** esh, d109	** esh, d109	** esh, d109
* uusi 7:15-18:15/60	* uusi 7:15-18:15/60	* uusi 7:15-14:15/60	* uusi 7:15-14:15/60	* uusi 7:15-14:15/60
7:15	7:15	7:15	7:15	7:15
8:15	8:15	8:15	8:15	8:15
9:15	9:15	9:15	9:15	9:15
10:15	10:15	10:15	10:15	10:15
11:15	11:15	11:15	11:15	11:15
12:15	12:15	12:15	12:15	12:15
13:15	13:15	13:15	13:15	13:15
14:15	14:15	* tsto 14:15-15:00/ 14:15	* tsto 14:15-15:00/ 14:15	* tsto 14:15-15:00/ 14:15
15:15	15:15	ma 1.12.14	ma 1.12.14	ma 1.12.14
16:15	16:15	Polikliininen hoitopaikka 3	Polikliininen hoitopaikka 4	Polikliininen hoitopaikka 5
17:15	17:15			
* tsto 18:15-19:00/ 18:15	* tsto 18:15-19:00/ 18:15			
ma 1.12.14	ma 1.12.14			
Polikliininen hoitopaikka 1	Polikliininen hoitopaikka 2			

Hoitokeskuksessa suonensisäistä syöpälääkehoitoa saavan potilaan prosessi

*Potilas ohjataan huolehtimaan käsihygieniasta heti ensimmäisestä käyntikerrasta lähtien eli ennen asettumista tuoli paikalle potilaan on huolehdittava käsihygieniasta.

Turhaa liikkumista hoidon aikana lääkkeitöhuoneessa ja huoneen ulkopuolella on vältettävä.

Hoitokeskuksessa muuta suonensisäistä lääkettä saavan potilaan prosessi

